

Einde van vmbo, havo, vwo nadert

De typische vmbo-leerling, havist of vwo'er bestaat allang niet meer. Tijd voor maatwerk, menen middelbare scholen. Maar wat zijn diploma's dan straks nog waard?

door **Francine Wildenborg**

DEN HAAG - Een havist die hartstikke goed is in de exacte vakken, maar rampzalig in vreemde talen, moet om die reden niet afzakken naar het vmbo, vindt de scholenkoepel VO-Raad. En dus moeten we af van de standaarddiploma's. Uitstekend plan, zegt hoogleraar neuropsychologie aan de Amsterdamse Vrije Universiteit Jelle Jolles: „Een kind kan op zijn tiende zó speels zijn dat hij op de havo zou passen, maar kan op zijn veertiende toe zijn aan het vwo. En interesses kunnen per periode verschillen. Nu worden leerlingen al op hun twaalfde in een hokje geduwd en komen daar moeilijk uit. We moeten af van de stempels vmbo, havo, vwo.”

‘Ontschotting’ van scholen is noodzakelijk, vindt hoogleraar onderwijssociologie in Maastricht Jaap Dronkers. Juist omdat het sinds de jaren '90 steeds moeilijker is om van niveau te wisselen.

„Er zijn steeds minder brede scholengemeenschappen. Ouders willen niet dat hun kind afstroomt naar een lager niveau en kiezen een school met alleen vwo of havo/vwo.”

Sommige scholen kiezen nog wel bewust voor een breed aanbod. Zo zitten op de Stedelijke Scholenge-

meenschap in Nijmegen vmbo, havo en vwo de eerste drie jaar samen in de brugklas. „Dat werkt gunstig. Gemiddeld stroomt 23 procent door naar een hoger niveau”, zegt schooldirecteur Marcel Janssen. Gezamenlijke klassen in de bovenbouw zijn niet haalbaar, stelt hij. „Het is lastig als een havist een vak op vwo-niveau wil doen. Daar staat immers een schooljaar extra voor. Bij kinderen die een fikse voorsprong hebben, zoals tweetaligen, kan het wel.”

Leerlingen hebben soms behoefte een vak op een hoger niveau af te ronden, blijkt uit cijfers van het ministerie van Onderwijs. Dat is sinds 2008 mogelijk. Sindsdien is die groep leerlingen gegroeid van 159 naar 1.888 in 2014. Toch krijgt

“ Het is lastig als een havist een vak op vwo-niveau wil doen. Daar staat een jaar extra voor

Schooldirecteur Marcel Janssen

een havist een havo-diploma, al heeft hij Engels en wiskunde op vwo-niveau gedaan. Staatssecretaris Sander Dekker is huiverig die structuur los te laten. Precies dat wil de VO-Raad nu wel: er moet een 'maatwerkdiploma' komen. Maar wat hogescholen en universiteiten daar mee kunnen, is de vraag. Universiteitskoepel VSNU wil er wel over praten, maar is terughoudend: „Vwo staat voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Dat is meer dan een paar vakken halen, maar ook onderzoek doen, analytisch leren denken. Het is de vraag wat daarvan overblijft bij zo'n gemengd diploma.”

Bovendien, zegt hoogleraar Dronkers: „Als niet duidelijk is waarvoor een diploma staat, gaan vervolopleidingen letten op de reputatie van de school. De beste scholen vind je vaak in goede wijken, waar kinderen zitten van hoogopgeleide ouders. Dat vergroot de ongelijkheid, zo zie je in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië.” Zijn devies: terug naar scholengemeenschappen met brede brugklassen, om doorstroom te bevorderen. In Den Haag valt het plan van de VO-Raad goed, zowel bij coalitie als oppositie. D66'er Paul van Meeuwen: „De tijd van vmbo-havo-vwo is geweest. We moeten uitgaan van de talenten per kind.”